

Onderwerp Talentontwikkeling

Steller M. van der Heide

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 22 Bijlage(n) 0

Ons kenmerk 6920648

Datum 16 mei 2018

Uw brief
van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Groningen is 'City of Talent' een bruisende cultuurstad met een onderscheidend topaanbod, aanbod dat creatief talent naar onze stad trekt. We vinden creatieve en artistieke talenten van essentieel belang voor de bloei, het niveau en de dynamiek van het (culturele) leven in Groningen. In de cultuurnota *City of talent 2017-2020* is een van de 6 strategieën *Ruim baan voor talent*. Gekoppeld aan deze strategie hebben we € 400.000 gereserveerd om jong creatief talent de kans te bieden zich in Groningen te kunnen ontwikkelen. De focus in deze strategie ligt met name bij talenten die beschikken over de capaciteiten om hun artistieke en creatieve talent op een hoog niveau te beoefenen. Er professioneel mee bezig zijn, maar hun weg in de beroepsuitoefening en netwerkvorming nog moeten vinden.

Talentontwikkeling is ook in het landelijk cultuurbeleid één van de prioriteiten. In haar visiebrief beschrijft minister Van Engelshoven talentontwikkeling als belangrijke doelstelling. OCW pleit voor financiële ruimte bij de fondsen voor de ondersteuning van jonge makers. Ook de Kunstraad adviseert om voldoende incidentele ruimte te reserveren voor het ondersteunen van projecten van autonome jonge makers en kunstenaars.

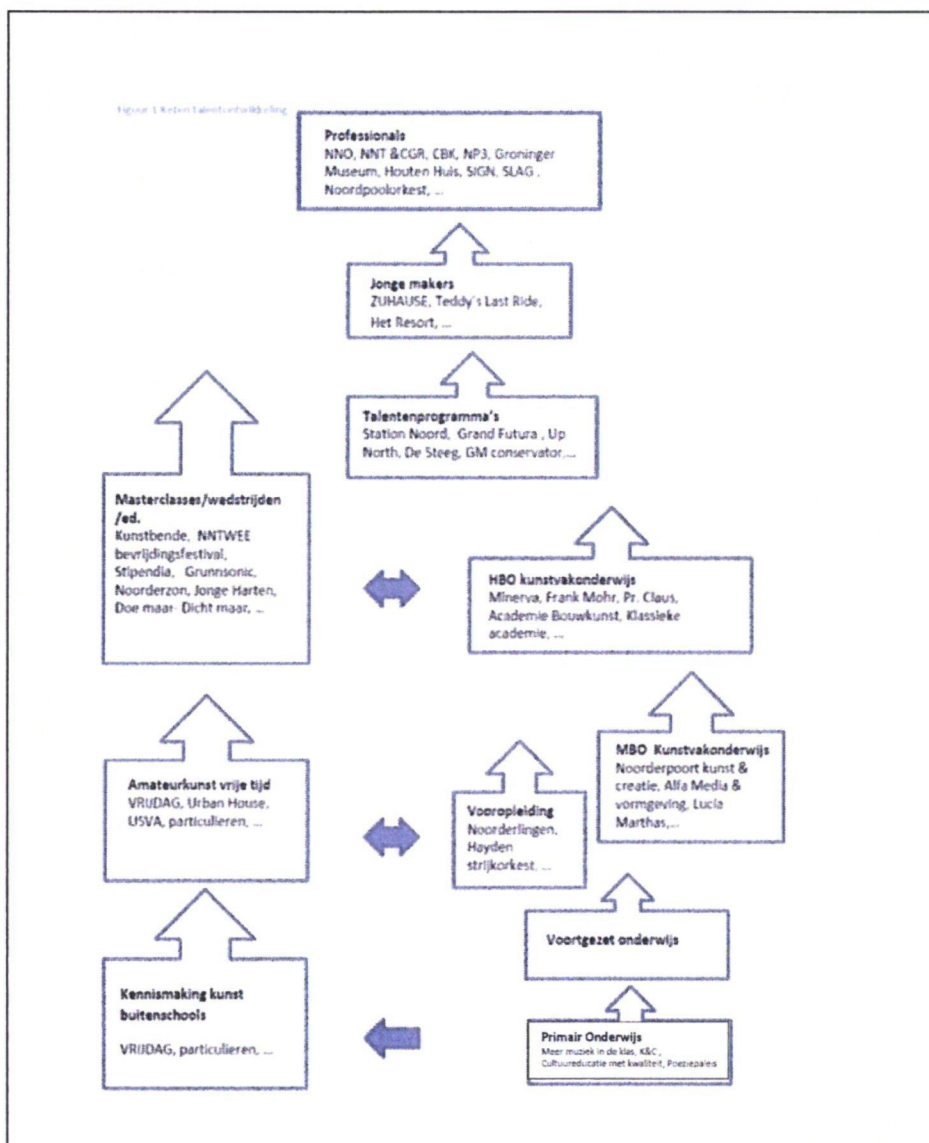
Om *Ruim baan voor talent* invulling te geven, hebben we de keten van talentontwikkeling in Groningen onderzocht en geanalyseerd. Hieruit volgt dat we inzetten op twee ambities, namelijk het ondersteunen van jonge makers in de opstartfase en het versterken van de keten in de beeldende kunst en vormgeving. Tevens is het broedplaatsenbeleid en de visie op de arbeidsmarktpositie hiervoor van belang.

In deze brief brengen wij u op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van talentontwikkeling.

Keten van talentontwikkeling

Het ontwikkelen van talenten op creatief en artistiek gebied is onderdeel van de brede vorming van mensen, jong en oud. We beschouwen het ontwikkelen van talent als een investering in de toekomst van cultuur en de toekomst van de samenleving.

Er gebeurt al veel om talenten te ondersteunen in verschillende fasen van hun ontwikkeling. Allerlei verschillende instanties en instellingen vormen met elkaar een keten en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het goed functioneren daarvan. Daarbij gaat het er om dat talenten in elke fase van hun ontwikkeling de kans krijgen om op het juiste niveau uitgedaagd, gestimuleerd en doorverwezen te worden.

Talentontwikkeling in de kunsten verloopt vooral via twee ketens:¹

- de keten van activiteiten in het onderwijs (met name de mbo- en hbo-kunstvakopleidingen, maar ook vooropleidingen, post-hbo-onderwijs).
- de keten van vrijetijdsactiviteiten (zelf zingen, dansen, muziek maken, toneelspelen, beeldende kunst maken en actief zijn in orkesten, bandjes, theater- groepen en deelnemen aan allerlei wedstrijden en concoursen).

Talentedprogramma's in Groningen

De allereerste basis, kennismaking en oriëntatie vindt plaats via het cultuuronderwijs in het primair onderwijs, onder meer via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit en Meer muziek in de klas en de amateurkunst.

De toeleiding naar de kunstvakopleidingen verloopt onder meer via *Vrijdag* (muziek, theater en beeldende kunst), *Urban House* (urban arts), het *Haydn Jeugd Strijkorkesten* en de *Noorderlingen* (theater).

In de stad vindt de opleiding van muzikaal en beeldend talent plaats via het *Prins Claus Conservatorium* en *Academie Minerva*, beiden met een eigen masterprogramma. *Het Prins Claus Conservatorium* heeft een internationaal erkend hoog niveau. Ze staan bekend om de vernieuwende ideeën over het muziekvakonderwijs en wordt gezien als een van de beste Nederlandse conservatoria. *Academie Minerva* is gericht op beeldende Kunst, vormgeving en popcultuur. Het is een academie met een open sfeer en sterk geworteld in de omgeving. Ook *Noorderpoort* en het *Alfa-college* bieden op MBO-niveau een breed aanbod op het gebied van kunst, media en vormgeving. Gericht op uitvoerende en ondersteunende functies op het gebied van kunst, cultuur en media. Zij leiden op voor een arbeidsmarkt op het snijvlak van cultuur, recreatie, educatie en amusement

Culturele instellingen werken aan de doorgeleiding van professioneel opgeleid talent naar het professionele werkveld. Naast de eigen verplichtingen en ambities op het gebied van talentontwikkeling, werken instellingen in het Noorden samen in verschillende programma's en samenstellingen. Door de handen ineen te slaan kunnen ze talenten meer bieden. Onderstaand een greep uit de vele initiatieven en samenwerkingen:

- De *Poetic Disasters Club*, een samenwerking tussen *NNT*, *Club Guy & Roni* en *Slagwerk Den Haag*, begeleidt jonge talenten, binnen het gezelschap, naar het ontwikkelen van eigen repertoire.
- Tien noordelijke culturele instellingen hebben zich verenigd in *Station Noord 2.0*. Afgestudeerd podiumtalent afkomstig van de kunstvakopleidingen krijgt binnen het netwerk van *Station Noord 2.0* de kans zich artistiek te ontwikkelen. *NNO*, *NNT/Club Guy&Roni*, *Het*

¹ <http://www.cultuurparticipatie.nl/magazine/talentontwikkelingsketens-in-de-kunsten/>

Houten Huis, Jonge Harten, Noorderzon, Grand Futura, Tryater, Oerol, PeerGroup. Dit programma is onderdeel van het programma *We the North* en past binnen de experimenteerlijn talentontwikkeling.

- *Grand Futura* is een plek voor de Nederlandse podiumkunsten, maar nadrukkelijk ook voor lokale talenten en partners. *Grand Futura* biedt talenten een podium voor presenteren en produceren. *Grand Futura* is coördinerend partner in *Station Noord 2.0*.
- *Up North*² is een samenwerkingsverband in oprichting, gericht op talentontwikkeling in de popcultuur in de noordelijke regio. Doel van het samenwerkingsverband is bij te dragen aan een duurzame talentontwikkeling voor jonge makers en om een dynamisch noordelijk cultuurklimaat te stimuleren. *Up North* wil een brugfunctie zijn voor talenten naar de poppodia. Vanuit Groningen zijn betrokken *Urban House* en *POP Groningen*.
- Het *NNO* heeft op het gebied van talentontwikkeling zowel ambities met toptalent als met de bredere basis van (amateur)talent. Voor het toptalent wordt samengewerkt met het *Prins Claus Conservatorium* en diverse concoursen.
- *Simplon* biedt jong talent iedere week een podium om hen meer bekendheid te geven bij een groter publiek.
- *De Steeg* werkt met jonge acteurs (17-23 jaar). Zij staan niet alleen op het toneel, maar spelen ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van de voorstellingen.
- Het *CBK* laat een paar keer per jaar presentaties van noordelijk talent zien. Deze werken zijn beschikbaar voor de uitleen. Klanten kunnen op laagdrempelige manier talentvolle kunstenaars ondersteunen.
- *NP3* en het *Groninger Museum YGA*: een gezamenlijke zoektocht naar talentvolle Groninger kunstenaars met daaraan verbonden een coaching traject voor drie geselecteerden met als doel talentontwikkeling, professionalisering en het vergroten van de zichtbaarheid van Groninger kunstenaars. Een van de drie geselecteerde kunstenaars maakt aan het eind van het traject kans op een tentoonstelling in het *Groninger Museum*.
- *Het Groninger Museum* intensificeert de samenwerking met de *Rijksuniversiteit Groningen* en *Academie Minerva*. Dit resulteert voor de tweede keer in de opleiding van een conservator in opleiding.

---

² *Up North* heeft net een aanvraag bij Fonds Cultuurparticipatie ingediend. Het noorden steunt de aanvraag bij FCP met adhesieverklaring. Er is nog geen officiële aanvraag gedaan bij *We the North*.

- *Orbitfest* is een festival waar met name aan jonge makers, nog verbonden aan de kennisinstellingen (HBO en MBO), een podium gegeven wordt.

Resultaat talentenketen podiumkunsten

De structurele inzet op talentontwikkeling en de samenwerking hierin van de noordelijke podia, festivals en podiumkunstinstellingen resulteert in een toename van het aantal talentvolle makers op weg naar een professionele carrière. Deze jonge makers ontwikkelen ideeën en plannen voor een eigen gezelschap/ instelling in de culturele infrastructuur.

Ondersteuning van jonge makers

We zijn in 2017 in gesprek gegaan met drie initiatieven van jonge talenten. Allen gaven aan dat ze in Groningen willen blijven en een plek zoeken om een eigen signatuur te ontwikkelen. Ze hebben daarvoor tijd, ruimte en middelen nodig om in vrijheid te experimenteren en te reflecteren. De huidige generatie talenten zoekt de samenwerking en interactie met gelijkgestemden binnen, maar zeker ook buiten de eigen discipline.

We hebben financiële ondersteuning gegeven aan [Teddy's last ride](#), [Zuhause](#) en [Het Resort](#) om een opstart en huisvesting mogelijk te maken.

- *Teddy's Last Ride* is een vernieuwend dansgezelschap. "Wij willen graag onze eigen stem en danstaal ontwikkelen en verder brengen. Dat betekent experimenteren en uitproberen. Daarom werken we samen met musici en met theatermakers. Ook werken we met partners buiten het theater waarmee we onze wens van theater in de publieke ruimte te brengen kunnen onderzoeken. " *Teddy's Last Ride* is voortgekomen uit de *Poetic Disasters Club* van *Club Guy & Roni*.
- *ZUHAUSE* is een interdisciplinair platform, een broedplaats voor alternatieve kunststromingen en voor vernieuwende ideeën en een thuis voor jonge makers uit alle kunstsectoren. *ZUHAUSE* wordt ontwikkeld en geleid door vier vaste kunstenaars uit verschillende disciplines, met specialisaties in de uitvoerende en beeldende podiumkunsten. *ZUHAUSE* is voortgekomen uit de *Poetic Disasters Club* van *Club Guy & Roni*.
- *Het Resort* nodigt elke drie maanden drie kunstenaars uit om nieuw werk te maken en te exposeren. De kunstenaars krijgen een atelier, een afgebakende werkperiode, een honorarium en vervolgens een expositie. Het resort wil een retraite bieden waarbij de focus op het maken van nieuw werk ligt en hoopt hiermee de beroepspraktijk van een grote groep jonge Groninger kunstenaars een boost te geven.

Om deze jonge makers een kans te geven een eigen signatuur te ontwikkelen en zich een plek te veroveren in de culturele infrastructuur monitoren we de effecten en de resultaten. We volgen de artistieke, zakelijke en organisatorische ontwikkeling en we observeren hoe ze zich verhouden tot de huidige culturele infrastructuur en de wijze waarop ze een aanvulling vormen op de bestaande culturele infrastructuur. Jaarlijks evalueren we de ontwikkelingen van deze jonge makers en bepalen of ze opnieuw voor ondersteuning in aanmerking komen. Hierbij betrekken we de Kunstraad. De initiatieven worden tevens gesteund door de Kunstraad, Mondriaanfonds, Academie Minerva en verschillende fondsen.

We verwachten dat we met de ondersteuning van *ZUHAUSE* en *Teddy's Last Ride* een waardevolle ondersteuning geven aan jonge makers in de keten van talent in de podiumkunsten.

Talentenketen beeldende kunst en vormgeving

In de beeldende sector is veel minder sprake van een doorlopende keten voor talent. Met een belangrijke Academie op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, diverse galerieën en een topmuseum op het gebied van de beeldende kunst en vormgeving vinden we het versterken van het netwerk van belang.

Het *CBK* onderzocht in 2015 hoe de talentenketen voor de beeldende en vormgevingssector er uit ziet. Zij vroegen de instellingen naar hun visie en hun inzet op het gebied van talentontwikkeling en naar de mogelijkheden voor samenwerking en afstemming. De beeldende kunstinstellingen in de stad geven aan dat de beeldende kunstsector in Groningen baat heeft bij meer presentatieplekken en broedplaatsen waar kunstenaars kunnen samenwerken en de ruimte krijgen om werk te maken en te exposeren.

Het *CBK* concludeert dat, ook al zijn er diverse samenwerkingen tussen *CBK*, *SIGN*, *NP3*, *Minerva* en *Groninger Museum*, in de beeldende sector er veel beperkter sprake is van een doorlopende keten voor talent. Het *CBK* geeft aan dat het van belang is om in te zetten op afstemmen van activiteiten op het gebied van coaching, presentatie en opdrachtenverlening in de beeldende sector om talent optimaal te kunnen laten ontplooiën. Het *CBK* verricht momenteel onderzoek naar de behoeften van talent in de verschillende fasen van hun carrière. Het onderzoek biedt richting voor een structuur voor talentontwikkeling. We vragen het *CBK* hierin een voortrekkersrol te spelen.

Broedplaatsen en presentatieplekken

Of talent zich optimaal kan ontwikkelen hangt niet alleen af van de capaciteiten van het individu. Goede accommodaties en faciliteiten, in de vorm van broedplaatsen, betaalbare studio's, ateliers of presentatiemogelijkheden zijn voor talenten van het grootste belang. Uit onze gesprekken met jonge makers komt naar voren dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om te experimenteren en te presenteren. Broedplaatsen

stimuleren jonge makers tot het ontwikkelen van ideeën en samenwerkingen waardoor weer nieuwe concepten ontstaan. Groningen kent een aantal presentatiepodia maar het aanbod van het totaal aan presentatiemogelijkheden is klein.

Momenteel onderzoeken we of een vorm van broedplaatsbeleid zinvol kan zijn en welke rol en instrumenten daarbij zouden kunnen passen. De notitie gaat in op de vraag of het klimaat voor met name creatieve en startende bedrijven in de gemeente Groningen verbeterd kan worden, en zo ja, of en wanneer de gemeente Groningen als overheid daar een rol in kan hebben.

Arbeidsmarktpositie

De arbeidsmarktpositie van (jonge) makers in de culturele sector is een punt van aandacht. De uitvoering van de Arbeidsmarktagenda verbetert de positie van werkenden in de culturele en creatieve sector en levert zo een bijdrage aan een duurzame, toekomstbestendige en bloeiende culturele en creatieve sector. De sector zelf stelt zich als doel dat goed werkgeverschap, goed opdrachtgeverschap en goed ondernemerschap normaal wordt. OCW ziet hierin een rol voor de landelijke overheid op het terrein van scholing en de ontwikkeling van honoreringsrichtlijnen. In de eerste helft van dit jaar wordt duidelijk welke agendapunten het culturele veld zelf op korte en middellange termijn uitvoert, en voor welke punten het ondersteuning vraagt van de overheid. In samenspraak met het culturele veld ontwikkelen we in het najaar een visie voor Groningen. De arbeidsmarktpositie van jonge kunstenaars wordt hierin nadrukkelijk meegenomen.

Financieel

Voor de strategie *Ruim baan voor talent* hebben we € 400.000 gereserveerd in de cultuurnota. Met dit budget willen we jonge makers financieren en bijdragen aan het oplossen van zwakte punten in de talentketens. Op het moment dat jonge makers zich hebben bewezen, zullen we hun activiteiten binnen de volgende reguliere cultuurnota beoordelen.

In 2017 hebben we ruim €70.000 besteed aan talentontwikkeling (jonge makers en talentontwikkelingsactiviteiten) en in 2018 is op dit moment ruim €50.000 euro gereserveerd voor jonge makers. Vanaf 2019 is de intentie dit budget, naast de ondersteuning van jonge makers ook in te zetten voor een impuls in de keten van talentontwikkeling in de beeldende kunst.

Concluderend

Met de vele kennis- en cultuurinstellingen, hoogopgeleide bevolking en constante instroom van jong (internationaal) creatief talent is Groningen met recht een 'City of Talent'. Om jong talent de kans te bieden hier te blijven om zich verder te ontwikkelen en hier te werken, nemen we een aantal maatregelen om de keten van talentontwikkeling te versterken:

- Het ondersteunen van jonge talenten met een startbudget om een opstart naar professionaliteit mogelijk te maken.
- Het *CBK* opdracht geven om de samenwerking in de beeldende sector te versterken met als doel talenten coaching te bieden, het aantal presentatieplekken te vergroten en opdrachten te verlenen.
- De verbetering van de arbeidsmarktpositie voor jonge kunstenaars in afstemming met het culturele veld.
- Uitwerken broedplaatsenbeleid met als doel betaalbare ateliers en presentatieplekken bieden aan jonge kunstenaars.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Peter den Oudsten", written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Peter Teesink", written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink